

Makedonija: Zloupotreba Evropske Pomoci

Author: [IWPR Balkans](#)

U nezavisnom ekspertskom izveštaju osudjuje se zloupotreba evropske pomoci balkanskim drzavama.

Pomoc Evropske komisije Makedoniji i Albaniji tokom protekle decenije bila je neefikasna, lose koordinirana i opterecena birokratijom. To se moze saznati iz izveštaju grupe eksperata koji je objavljen prosle sedmice.

Jedna i po milijarda eura, kazu francuski i italijanski nezavisni eksperti, angazovani od Evropske komisije, potrosena je izmedju 1991. i 2001. godine, a nije doprinela izgradnji civilnog drustva ili iskorenjivanju korupcije.

"Sto se tice Makedonije, koja je dobila oko 500 miliona eura tokom protekle decenije", kazu eksperti, "Evropska komisija propustila je da stvori institucije gde bi se razlicite etnicke grupe medjusobno zblizile."

U izveštaju se kaze da je samo 58 odsto ukupnih sredstava namenjeno konkretnim projektima, a da je tek 34 odsto uistinu i utroseno na te projekte.

Eksperti posebno isticu cinjenicu da za novac namenjen izgradnji puteva u Makedoniji, na primer, nisu angazovane najefikasnije ili najjeftinije gradjevinske firme.

Dalje se preporucuje poklanjanje vece paznje razvoju dve drzave, Makedoniji i Albaniji, i postepenom uskladjivanju njihovih pravnih i institucionalnih sistema sa normama Evropske zajednice.

Guner Vigand, portparol komesara za spoljne odnose, Kristofera Patena, izjavio je da je Evropska komisija svesna svojih neuspeha zbog cega je, uostalom, i narucila ovaj izveštaj.

"Znamo da ima problema", kaze Vigand, "to ne krijemo i odlucili smo se za transparentnost". Ipak dodaje: "Ne slazemo se sa svim kritikama koje su nam upucene... veci deo strukturalnih gresaka... smo resili."

Usredsredjujuci se na problem korupcije, on tvrdi da se Evropska komisija "angazovala na konkretnim programima u oblasti pravosudja i unutrasnjih poslova radi poboljsanja kontrole granica, kontrole nabavki za javne potrebe i reforme administracije".

Vigand kaze da se celokupna krivica za dosadasnje neuspehe ne moze svaliti na Evropsku komisiju, vec da odredjenu krivicu snose i drzave koje primaju pomoc. "Mi reagujemo kroz nase programe na politicku volju izrazenu u ovim zemljama, kao i na politicke zahteve zemalja-clanica Evropske unije da se Balkan priblizi EU", tvrdi Vigand.

Posle objavljivanja ekspertskih nalaza proslog decembra, sam Paten poslao je pismo listu "Financial Times", u kome brani programe komisije u Makedoniji i Albaniji. "Bolja alokacija sredstava, znatno bolja alokacija sredstava je svuda nas cilj," napisao je Paten.

Makedonski eksperti, medjutim, imaju suprotstavljene stavove o nacinu na koji je utrosen novac Evropske komisije i ko je krivac za neuspehe koji se pominju u izveštaju.

Skoro svi se slazu da novac nije utrosen na odgovarajuci nacin, ali neki - pogotovo oni koji su povezani sa vladom - tvrde da su makedonske vlasti imale malo uticaja na nacin na koji su se raspodeljivala sredstva i insistiraju da su predstavnici Komisije imali poslednju rec.

Abdulmnaf Bedzeti, ekonomista iz albanske Partije za demokratski prosperitet, PDP, i bivsi ministar za razvoj, rekao je da predstavnici Evropske komisije nisu konsultovali makedonske vlasti pre nego sto bi odlucili kako da potrose novac.

"Evropska unija i medjunarodna zajednica trebalo bi da izvuku pouku iz ovoga", kaze Bedzeti. "Kada odredjenoj zemlji ponude pomoc, ta zemlja bi trebalo da odredjuje prioritete."

Bedzeti smatra da cesto nije bilo koordinacije izmedju makedonskih i evropskih predstavnika koji su odlucivali sta ce se finansirati.

"Mozda je jedan deo sredstava distribuiran na neprikladan nacin. Ali, tim sredstvima je upravljala Evropska unija", kaze Bedzeti. "Da su nam dali vecu slobodu, novac bi raspodelili na bolji nacin."

Drugi ekonomisti, poput Petra Goseva, makedonskog opozicionog poslanika Sobranju, drugacijeg je misljenja. On smatra da makedonske vlasti nisu imale strategiju razvoja, kao ni viziju o tome kako i gde usmeriti novcana sredstva.

"To je za posledicu imalo", dodaje on, "da Evropljani nisu mogli da usmere novac tamo gde treba. Uprkos ulozenim naporima, to nije moglo dati rezultate bez odgovarajuce strategije."

Gosev takodje tvrdi da su predstavnici Evropske unije bili u potpunosti upoznati sa sveprisutnom korupcijom u zemlji. "Oni su znali da se njihov novac trosi na neadekvatan nacin."

U kancelariji stalnog predstavnika Evropske komisije u Makedoniji nisu zeleti da komentarisu ekspertske izvestaj.

Svetlana Jovanovska je dopisnik iz Brisela skopskog dnevnog lista "Dnevnik". Gordana Icevska radi za nedeljnik "Kapital" iz Skoplja.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonija-zloupotreba-evropske-pomoci>